

POSTSAJAMSKI IZVEŠTAJ

Naziv događaja	Deseti sajam privrede kolubarskog okruga „SPREG 2013“
Datum održavanja	25, 26, 27. april 2013.
Mesto održavanja	Omni Centar, Valjevo, Srbija
Površina izložbenog prostora	2.500 m ² (dve hale 2.000 m ² , otvoreni prostor 500 m ²)
Organizator	Udruženje „Dobri ljudi“, Valjevo
Izvršni organizator	Agencija za marketing i turizam „Gatti“, Valjevo
Suorganizatori	Odeljenje za lokalni razvoj, privredu i komunalne poslove Grada Valjeva
	Srpska asocijacija malih i srednjih preduzeća, Beograd
	Europrom, Valjevo
Broj izlagača	Glavna hala (127), Hala broj 2 (30), Otvoreni prostor (14)
Broj delatnosti zastupljenih na sajmu	cca 70
Broj predstavljenih novih proizvoda na sajmu	cca 20.000
Broj posetilaca	cca 8.000 (cca 2.500 poslovnih ljudi-profesionalaca)

Jubilarni Deseti sajam privrede kolubarskog okruga „SPREG 2013“ održan je u periodu od 25. do 27. aprila 2013. godine u Omni Centru u Valjevu. Trodnevna sajamska manifestacija održana je na prostoru od preko 2.000 kvadratnih metara (dve izložbene hale i otvoreni izložbeni prostor), na kojem su se valjevskim privrednicima i građanima predstavila preduzeća i organizacije iz zapadne i drugih krajeva Srbije, a po prvi put i iz inostranstva tj. prekograničnih opština Republike Srpske.

Organizator ovogodišnjeg sajma bilo je Udruženje „Dobri ljudi“ Valjevo, izvršni organizator Agencija za marketing i turizam „Gatti“ Valjevo, a svojim aktivnim angažovanjem u suorganizaciji manifestacije učestvovali su i: Gradska uprava Grada Valjeva (Odeljenje za lokalni razvoj, privredu i komunalne poslove), Srpska asocijacija malih i srednjih preduzeća i kompanija Europrom iz Valjeva.

„SPREG 2013“ razlikovao se od svih prethodnih sajmova pre svega po dvostruko većem izložbenom prostoru u okviru Omni Centra (glavna hala, hala broj 2 i otvoreni izložbeni prostor), a potom i po zasebnoj tematskoj celini u okviru izložbene hale broj 2 pod nazivom „Domaća priča“.

Struktura izlagača na sajmu je ove godine pokazala da se 75% učesnika direktno ili indirektno bavi proizvodnjom (preovlađuje poljoprivreda, potom prehrambena industrija, metalska, mašinsko-tehnološka, drvoprerađiva...), a 25% pripada trgovinskim, uslužnim i drugim delatnostima. U odnosu na prethodne godine gde je odnos proizvodnja/usluge i dr. bila uglavnom 60/40 procenata, ovo je značajan pomak, pre svega sa aspekta ciljeva sajma a to je, između ostalog, promocija proizvodnje i proizvođača sa izvoznim potencijalima.

U glavnoj izložbenoj hali na ukupno 42 štanda predstavilo se 127 privrednih subjekata (preduzeća, preduzetnika, zanatskih i drugih radnji, organizacija, udruženja privrednika i sl.) najrazličitijih programskih opredeljenja: - *10 lokalnih samouprava* - domaćini: Grad Valjevo, Opštine Mionica i Osečina, zatim Priboj, Bajina Bašta, Čajetina, Kosjerić i iz Republike Srpske opštine Rogatica, Novo Goražde i Čajniče. U okviru štandova lokalnih samouprava predstavljene su firme različitih delatnosti, privredni, investicioni i drugi potencijali navedenih opština, a poseban značaj imalo je i učešće *11 turističkih organizacija*: Sportsko-turistički centar Bajina Bašta, TO Mionica, TO Valjevo, TO Podgorina, TO Zlatibor, TO Kosjerić, TO Priboj, TO Novo Goražde, TO Čajniče, Travel2Serbia; - *49 firmi* izlagalo je svoje proizvode i usluge na samostalnim štandovima (neke od delatnosti: proizvodnja HTZ opreme, mesnih prerađevina, nameštaja, industrijskih i drugih mašina, pvc i alu stolarije, vina, rakije, poslovne galanterije, softvera, kozmetičkih preparata, građevinska industrija itd.). *Vrlo je važno istaći da je valjevski sajam po prvi put u svojoj desetogodišnjoj tradiciji dobio i međunarodni karakter učešćem tri prekogranične opštine iz Republike Srpske.*

Druga izložbena hala na sajmu bila je tematski postavljena kao „Domaća priča“ – skup članica Domaćeg trgovačkog lanca (DTL) i najznačajnijih fabrika-proizvođača koji saraduju sa domaćim trgovcima. U okviru ove sajamske postavke predstavilo se svih 13 članica DTL-a tj. velikih domaćih trgovačkih lanaca iz Valjeva (Europrom), Žitišta, Petrovca na Mlavi, Nove Pazove, Kragujevca, Gornjeg Milanovca, Bačke Palanke, Sente, Požarevca, Kladova, Šapca, Velike Plane. Svakako je na ovogodišnjem sajmu među najvažnijim bilo i učešće velikih srpskih fabrika-proizvođača koji su svojim profesionalnim i vrlo atraktivnim nastupima (besplatne degustacije proizvoda tokom tri dana trajanja manifestacije, promotivni pokloni, animacije posetilaca i sl.) doprineli da „SPREG 2013“ postane sajam gde će i „veliki igrači“ pronalaziti svoje interese pre svega zbog mogućnosti direktne komunikacije sa potencijalnim partnerima (npr. trgovcima za plasman robe, kooperantima za proizvodnju i sl...), ali i neposrednog kontakta sa krajnjim potrošačima kojima mogu predstaviti svoje nove proizvode, koji možda još uvek nisu stigli na trgovačke police (kao što je to upravo bio slučaj na sajmu). Neophodno je naglasiti i koje su to velike fabrike-proizvođači učestvovali u okviru „Domaće priče“: VINO Župa-Aleksandrovac, Frikom-Beograd, Voda Vrnjci-Vrnjačka Banja, Strauss-Adriatic (Doncafe)-Beograd, Moravka Pro-Leskovac, ZZ Trlič-Ub, DTD Ribarstvo-Bački Jarak, Unijapak-Niš, Alstar Distribution-Beograd, Kafatex-Čačak.

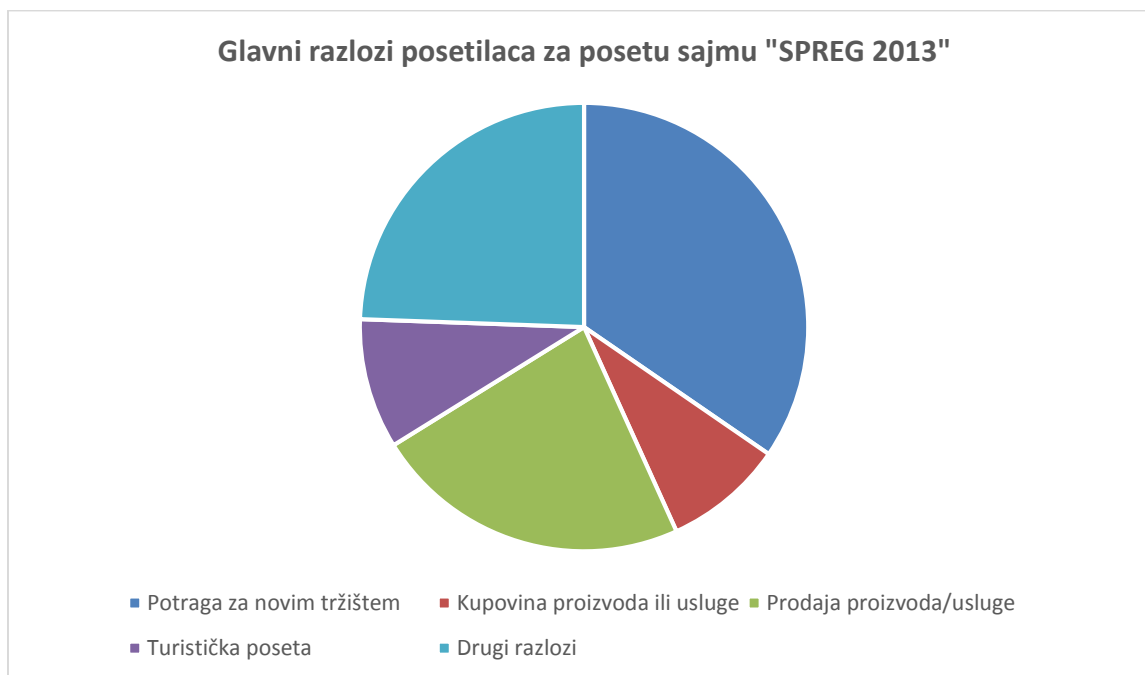
Sajam „SPREG 2013“ bio je i prva sajamska manifestacija u zemlji na kojoj su posetioci u Valjevu, premijerno posle beogradskog Salona automobila, mogli da se upoznaju sa najnovijim modelima automobilske industrije (Fiat 500L Nazionale, Škoda Octavia III, Ford Kuga, Ford Fiesta). Na 500 kvadratnih metara otvorenog izložbenog prostora, pored tri

auto kuće, predstavilo se još desetak firmi-kompanija iz oblasti građevinske industrije, rasadnika četinara i cveća, alata i dr.

Propratni sajamski sadržaji su jedna od glavnih karakteristika sajma „SPREG“, a bogat sajamski program ni ove godine nije izostao. „SPREG“ je jedna od retkih sajamskih manifestacija u Srbiji u okviru koje se svake godine, pored klasičnog izlagačkog dela, održavaju brojna predavanja, edukacije, seminari, promocije i degustacije. Svi sadržaji su potpuno besplatni i uglavnom namenjeni poslovnim ljudima, a u većini slučajeva i svim posetiocima sajma. U zvaničan sajamski program ulazi i ceremonija svečanog otvaranja sajma, a ove godine na otvaranju su govorili: Dragan Stevanović, državni sekretar u Ministarstvu regionalnog razvoja i lokalne samouprave, Milan Prostran, sekretar Udruženja za poljoprivredu Privredne komore Srbije, Stanko Terzić, gradonačelnik Grada Valjeva i Aleksandar Stevanović, potpredsednik Srpske asocijacije malih i srednjih preduzeća. Od značajnijih programskih dešavanja na ovogodišnjem sajmu treba izdvojiti: - Presentacija turizma Grada Valjeva, - Tribina „Nacionalni plan za obnovljive izvore energije“ u organizaciji Ministarstva energetike, - Okrugli sto na temu proizvodnje organske hrane i seoskog turizma, - Presentacija Veletržnice Beograd o plasmanu poljoprivrednih i drugih proizvoda na tržište, - Bilateralni razgovori domaćih proizvođača i domaćih trgovaca, - Sastanak predstavnika Gradske Uprave Valjeva sa predstavnicima svih opština koje su učestvovalе na sajmu (Mionica, Osečina, Priboj, Čajetina, Bajina Bašta, Kosjerić, Novo Goražde, Čajniče), razgovaralo se o mogućnostima privredne, kulturne i drugih vidova saradnje među opštinama (IPA fondovi), kao i o aktuelnim programima podrške privredi, zatim problemima i načinima funkcionisanja lokalnih samouprava, investicionim potencijalima i sl., - Predavanje o tehnologiji proizvodnje rakije, u organizaciji Poljoprivredne stručne službe Valjevo, - Tradicionalni prolećni sajam zapošljavanja, - Presentacija Nacionalne agencije za regionalni razvoj na temu „Podrška preduzetnicima“, - Presentacija najnovijih softvera za upravljanje poslovnim sistemima kompanije „ICN Company“ iz Beograda itd. Tokom sva tri dana trajanja sajma, u sajamskim halama i na otvorenom prostoru održano je i nekoliko posebnih degustacija i promocija proizvoda, demonstracija, performansa i sl.

Kada je reč o broju posetilaca tokom tri dana trajanja manifestacije treba uzeti u obzir da je ulaz na sajam besplatan, a samim tim nije moguće voditi zvaničnu 100% tačnu evidenciju o broju posetilaca, ali je po proceni organizatora (naravno, na osnovu parametara kao što su broj učesnika sajma-izlagača, broj propratnih programa i dešavanja i učesnika u propratnim programima, broj priloženih poslovnih vizit karata i sajamskih letaka za nagradnu igru, vremenskim i drugim uslovima koji utiču na sajamsku posetu itd.) sajam posetilo između 7.000 i 8.000 posetilaca iz kolubarskog okruga, ali i više nego svih prethodnih godina, iz cele Srbije i Republike Srpske. Poredivši posetu na sajmu „SPREG 2013“ u Valjevu sa posetama na sličnim sajmovima poput „Biznis baze“ u Beogradu (10.000 posetilaca za tri dana trajanja u 2012. godini), može se zaključiti da je broj posetilaca valjevskog sajma vrlo značajan. Još je važno napomenuti da je u Valjevu za tri dana trajanja sajma (četiri dana uključujući dan za uređivanje štandova) boravilo 2.500 poslovnih ljudi i profesionalaca iz različitih privrednih branši.

Na osnovu ankete sprovedene na uzorku od 500 posetilaca sajma, razlozi tj. povodi za posetu ovogodišnjem sajmu su sledeći:

Sa grafikona se može zaključiti da je veliki broj anketiranih kao osnovni razlog i povod dolaska na sajam istakao potragu za novim klijentima i tržištem, što uostalom i predstavlja najveći procenat posla kojim se firme u današnje vreme bave. Veliki procenat je takođe nudio tj. direktno prodavao svoje proizvode ili usluge na sajmu, a najmanji broj anketiranih je na sajam došao kako bi kupio određeni proizvod ili uslugu.

Svakako jedan od najvažnijih segmenata i jedini merljiv rezultat uspešnosti svake sajamske manifestacije jeste utisak i poslovni uspeh izlagača tj. učesnika sajma. Organizator je na svim dosadašnjim sajmovima na razne načine organizovao istraživanja i anketirao učesnike sajma kako bi prikupio informacije značajne za unapređenje manifestacije, a najviše zbog činjenice da je sajam pre svega usmeren ka zadovoljenju poslovnih planova izlagača- učesnika i da je pozitivan efekat nastupa na sajmu krucijalan za poboljšanje privrednog ambijenta u samom preduzeću (organizaciji) a i društvenoj sredini u kojoj ono posluje.

Neke od izjava izlagača- učesnika sajma iz ankete o utiscima sa ovogodišnjeg sajma u Valjevu:

„Veći i komforniji sajamski prostor, znatno više izlagača nego prethodne godine i mnogobrojni kontakti koje smo napravili sa potencijalnim partnerima iz drugih regija, svakako će doprineti da poboljšamo mogućnost plasmana našeg vina na nova tržišta. Apsolutni sam optimista, jer ovaj i prošlogodišnji SPREG deluju ohrabrujuće iako deluje da privrede i dalje stagnira. Dolazak nekih firmi koje mogu da pokrenu proizvodnju, time i potrošnju, zapošljavanjem novih ljudi, značajno doprinose ovim trendovima.“

Milovan Stojković, vlasnik vinarije Gradina

„Nisam sigurna da li je ovogodišnji SPREG znak da je privredni ambijent bolji, ali bitno je što je bilo

puno ljudi zainteresovanih za poslovnu saradnju, što predstavlja izvestan pomak. Dobro je da su se pojavili i izlagači sa strane, to govori da je sajam iz godine u godinu sve bolji. Međutim, trebalo bi i izlagači da se potrudu i pozovu svoje poslovne partnere iz drugih gradova, da im predstave šta se to u Valjevu događa i šta može da im se ponudi.“

Ljiljana Stanojević, direktorka „Stanojević“ d.o.o.

„Mnogo ljudi se okupilo, niko ne očekuje da se baš na sajmu napravi neki veliki posao, ali razmena pozitivne energije je nešto što ostavlja glavni utisak. Svake godine je to sve izraženije, čini mi se da će dogodne biti još bolje i da će to svakako uticati na privredni rast i stvaranje boljeg ambijenta za privređivanje.“

Dragan Obradović, direktor PJ „AB Soft Valjevo“

„Prijatno sam iznenađen posećenošću sajma i našeg štanda i velikim interesovanjem koje vlada za naš proizvodni program. Čini mi se da je i za programe drugih izlagača na sajmu vladalo veliko interesovanje, ali koliko će doći do realizacije poslova, to je pitanje. Privredno smo stali, neko je zakočio kola. Kada bi se pokrenuo samo jedan privredni točak, to bi se osetilo u svim granama.“

Milijan Protić, vlasnik „Vagres“ d.o.o.

„Ne bih rekao da je u pitanju veliki privredni pomak, ali na sajmu kao i svake godine ima šta da se vidi i čuje i to je ono što je važno, da se ljudi okupe i vide nešto zanimljivo. Eventualno da pokušaju da naprave neke nove poslove, jer sajam je ove godine odlično posećen, stvoren je neki novi sajamski duh. Voleo bih da se ovako nastavi, to će sigurno dati određene privredne rezultate. Mi smo ostvarili značajne kontakte sa firmama iz Bosne i Hercegovine i nadamo se dobrim poslovima u perspektivi.“

Milijan Panić, vlasnik „Termoštampa“ d.o.o.

„Izlažemo na sajmu u Valjevu već nekoliko godina unazad i smatramo da je ovo jedan od najbolje organizovanih regionalnih sajmova u zemlji. Ovo nam je izuzetna prilika da se povežemo sa novim potencijalnim kupcima, ali i da ugostimo svoje postojeće kupce na njihovom terenu, što pruža zadovoljstvo i njima, ali i stvara pozitivan put ka produženju poslovne saradnje.“

Dejan Spasić, komercijalni direktor „Pantelić“ d.o.o. Kraljevo

92% izlagača smatra da postoje mogućnosti da razvijaju svoje tržište u regionu Valjeva i zapadne Srbije

83% izlagača će se opredeliti za učešće na sledećem sajmu „SPREG 2014“

75% izlagača je zadovoljno brojem ostvarenih novih poslovnih kontakata

85% izlagača je zadovoljno brojem posetilaca na „SPREG-u 2013“

Pozitivne aktivnosti i tendencije ka privrednom oporavku koje je ovogodišnji jubilarni sajam privrede „SPREG 2013“ u Valjevu predstavio svim izlagačima (pogotovo onima van Valjeva), učesnicima i posetiocima, doprineće poboljšanju poslovnog i privrednog ambijenta na teritoriji Grada Valjeva, Kolubarskog okruga i zapadne Srbije uopšte. Sajam „SPREG“ postao je svojevrsan pokretač i inicijator stvaranja boljeg i bržeg ekonomskog napretka cele zapadne Srbije, a to pokazuje i učešće sve većeg broja firmi i organizacija iz zapadne Srbije i prekograničnih opština iz Republike Srpske. Uključivanje državnih i drugih organizacija (da se ne zaboravi i učešće velikih fabrika-sistema) koje se bave edukacijom privrednika i posredništvom između domaćih i inostranih privrednih subjekata (NALED, Nacionalna agencija za regionalni razvoj, Srpska asocijacija malih i srednjih preduzeća) dokazuje da je

ova manifestacija postala prepoznatljiva i najznačajnija sajamska manifestacija (ozbiljnog poslovnog karaktera) u zapadnoj Srbiji.

Sasvim je izvesno da je ovogodišnji sajam bio veliki korak unapred ka otvaranju mogućnosti da „SPREG“ postane i centralni sajam zapadne Srbije (i da okupi privrednike-firme-preduzeća iz svih velikih gradova zapadne Srbije (Šabac, Užice, Loznica)), a koji će povezati privrede zapadne i istočne strane reke Drine. „SPREG“ treba da postane manifestacija na kojoj će jednom godišnje svi učesnici u privredi razmenjivati iskustva, ideje, razgovarati o problemima, susretati se sa predstavnicima lokalnih samouprava i ostvarivati nove poslove, a osnovu koju je tradicionalni sajam privrede kolubarskog okruga „SPREG“ za prethodnih deset godina postavio, sada treba samo na pravi način iskoristiti.

Udruženje „Dobri ljudi“ Valjevo
predsednik Dušan Perić

Valjevo, 08. jul 2013.